

LIBRIS

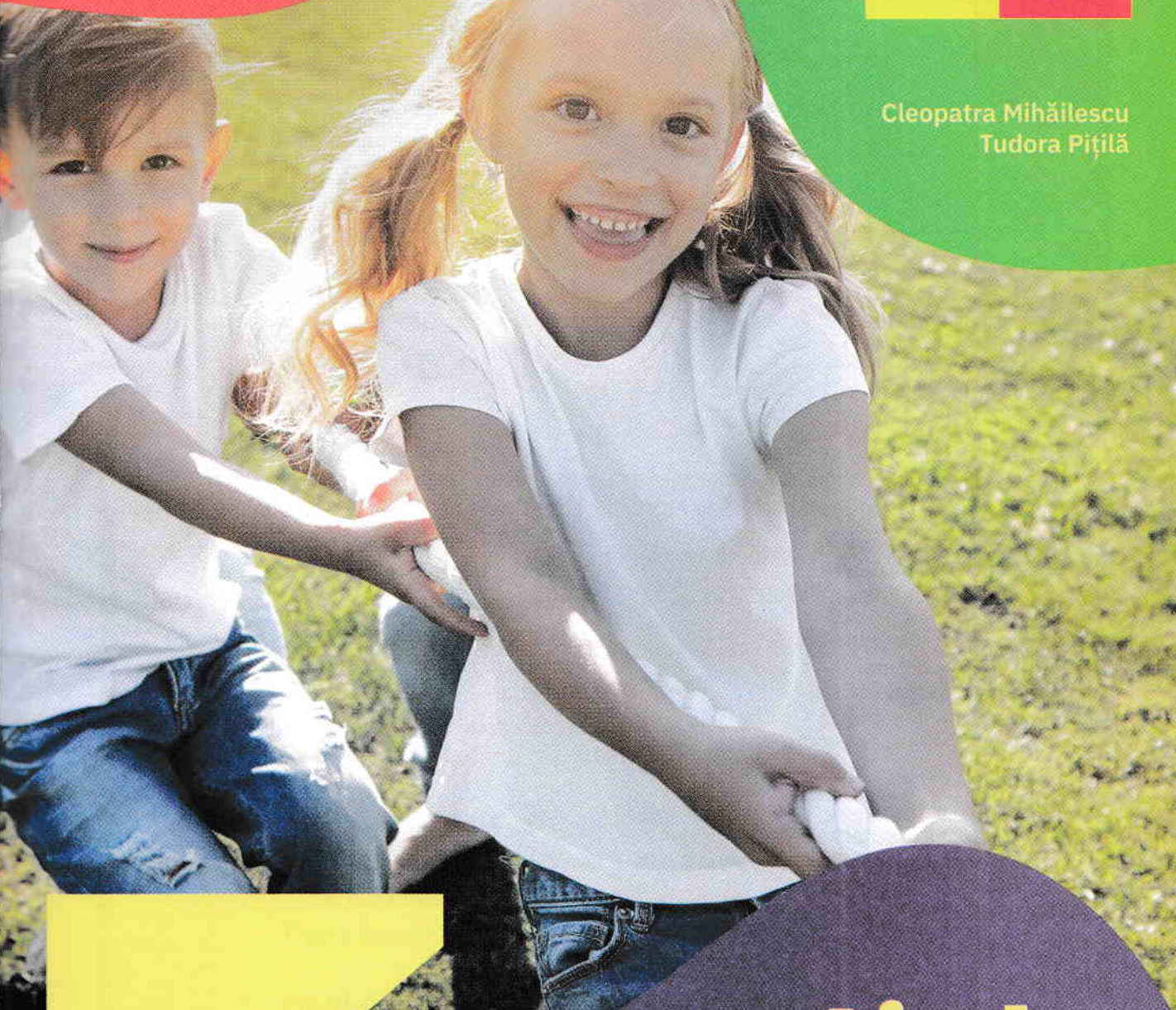
Ministerul Educației

We know
books

art

Klett

Cleopatra Mihăilescu
Tudora Pițilă

3

Limba și literatura română

Clasa a III-a

Unitatea tematică 1. De ce ne place la școală?

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

- 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiare
- 1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate
- 1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare
- 1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

- 2.1. Descrierea unui obiect/a unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu
- 2.2. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului
- 2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup
- 2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme
- 2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog

1. Textul: titlu, autor, alineate.....	12 – 15
Prezentarea proprie. Formularea unei păreri	
Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupuri de litere/de sunete	
Ghilimelele. Inițierea unui Jurnal al clasei	
Text-suport: <i>Prima zi de școală</i> , după Cezar Petrescu	
2. Formularea întrebărilor. Organizatori grafici	16 – 19
Dialogul. Componentele dialogului. Reguli de vorbire eficientă. Formularea de întrebări și de răspunsuri	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>sa/s-a, sau/s-au</i> . Semnul <i>două puncte</i>	
Text-suport: <i>La școală, dar nu rămânem acolo</i> , după Marin Sorescu	
3. Personajele unei întâmplări. Ordinea întâmplărilor într-o povestire	20 – 23
Povestirea orală	
Scrierea corectă cu <i>î/â</i> . Semne de punctuație	
Text-suport: <i>În clasă</i> , după Andrew Clements	
4. Recapitulăm	24
5. Evaluare sumativă	25
6. Activități de ameliorare/dezvoltare	26

Competențe specifice vizate: 1.1; 1.3; 1.4; 1.5; 2.2; 2.3; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.1

Unitatea tematică 2. Ce știm despre cărți?

1. Textul literar. Textul narativ	28 – 31
Adresarea familiară/politicoasă. Formularea unei solicitări	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>într-una/întruna</i>	
Cuvinte cu aceeași formă, dar înțeles diferit	
Text-suport: <i>Matilda</i> , după Roald Dahl	
2. Textul în versuri. Strofa. Versul.....	32 – 35
Cartea. Componentele cărții. Tipuri de cărți	
Formularea unei solicitări. Scrierea corectă a cuvintelor <i>numai/nu mai</i> . Cuvinte cu aceeași formă, dar înțeles diferit	
Text-suport: <i>În bibliotecă</i> (fragment), de Ana Blandiana	
3. Textul nonliterar	36 – 39
Tipuri de litere. Proiect: „Cartea mea“	
A cere și a oferi informații. Scrierea corectă a unor cuvinte	
Text-suport: <i>Povestea unei cărți</i>	
4. Recapitulăm	40
5. Evaluare sumativă – Prezentarea unui produs propriu.....	41
6. Activități de ameliorare/dezvoltare	42

Competențe specifice vizate: 1.1; 1.4; 1.5; 2.2; 2.3; 2.5; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.1; 4.4

Unitatea tematică 3. De unde vine toamna?

1. Delimitarea textului în fragmente logice	44 – 47
Așezarea în pagină a textului narativ	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>fii/nu fi</i>	
Text-suport: <i>Casa păpușii</i> , după Titel Constantinescu	
2. Textul narativ în versuri	48 – 51

Descrierea unei ființe. Așezarea în pagină a unui text în versuri

Propoziția. Intonarea propozițiilor. Punctele de suspensie

Text-suport: *Balada unui greier mic*, de G. Topîrceanu

3. Recapitulăm	52
4. Evaluare sumativă	53
5. Activități de ameliorare/dezvoltare	54

Competențe specifice vizate: 1.1; 1.4; 1.5; 2.1; 2.5; 3.1; 3.3; 4.1; 4.4

Unitatea tematică 4. Când mergem la colindat?

1. Formularea unei idei principale. Planul simplu de idei	56 – 59
Cuvântul – parte de vorbire	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>la/l-a</i>	
Text-suport: <i>Când Moș Crăciun a căzut din cer</i> , după Cornelia Funke	
2. Formularea unei idei principale. Planul simplu de idei	60 – 63
Comunicarea nonverbală. Părțile unei compuneri. Redactarea unei compuneri	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>ia/i-a</i> și <i>iau/i-au</i>	
Text-suport: <i>În Ajunul Anului Nou</i> , după Fănuș Neagu	
3. Proiect: „E vremea colindelor!”	64
Pregătirea unui eveniment. Invitația	
Text-suport: <i>Colinde, colinde</i> , de Mihai Eminescu	
4. Recapitulăm	66
5. Evaluare sumativă	67
6. Activități de ameliorare/dezvoltare	68

Competențe specifice vizate: 1.1; 1.2; 1.4; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.1; 3.3; 3.4; 3.6; 4.1; 4.2; 4.4; 4.5

Unitatea tematică 5. Cum arată iarna?

1. Transformarea dialogului în povestire	70 – 73
Inițierea unui dialog. Substantivul	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>nea/ne-a</i>	
Text-suport: <i>Săniuța</i> , după Claudia Groza	
2. Povestirea orală a unui fragment	74 – 77
Cum se numără substantivele?	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>neam/ne-am</i> . Cuvinte cu aceeași formă, dar înțeles diferit	
Text-suport: <i>Omul de zăpadă</i> , după Hans Christian Andersen	
3. Recapitulăm	78
4. Evaluare sumativă	79
5. Activități de ameliorare/dezvoltare	80

Competențe specifice vizate: 1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 2.1; 2.2; 2.5; 3.1; 3.4; 3.5; 3.6; 4.1; 4.4; 4.5

Unitatea tematică 6.

Spre ce tărâmură ne aventurăm?

1. Etapele realizării unei povestiri	82 – 85
Comunicarea prin imagini	
Despărțirea în silabe la capăt de rând	
Redactarea unui dialog	

3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare

- 3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare
- 3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit
- 3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia
- 3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia
- 3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit
- 3.6. Aprecierea valorii cărților

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

- 4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal
- 4.3. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/trăite
- 4.5. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei

Text-suport: <i>Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă</i> , după Michael Ende	
2. Povestirea scrisă a unui fragment	86 – 89
Factori care îngreunează comunicarea	
E-mailul	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>săi/să-i</i> . Sunetul și litera, vocale și consoane	
Text-suport: <i>George și cheia secretă a Universului</i> , după Lucy și Stephen Hawking	
3. Elemente reale și elemente imaginare într-o povestire.....	90 – 93
Pronumele personal. Pronumele personal de politețe	
Adresarea politicoasă. Scrierea corectă a unor pronume personale	
Text-suport: <i>Emil și trenul spre Berlin</i> , după Erich Kästner	
4. Recapitulăm	94
5. Evaluare sumativă.....	95
6. Activități de ameliorare/dezvoltare	96
Competențe specifice vizate: 1.1; 1.2; 1.3; 1.5; 2.2; 2.5; 3.1; 3.4; 3.5; 3.6; 4.1; 4.4; 4.5	

Unitatea tematică 7. Cum arată alaiul primăverii?

1. Legenda	98 – 101
Povestirea scrisă a unui text. Adjectivul	
Rolul adjectivelor în comunicare. Compunere pe baza unor cuvinte de sprijin	
Text-suport: <i>Legenda ghiocelului</i> (după o poveste populară)	
2. Textul nonliterar	102 – 105
Prezentarea unei activități.	
Acordul adjectivului cu substantivul determinat. Fluturașul	
Text-suport: <i>De unde a apărut prima sămânță?</i> , după dr. Karen James	
3. Recapitulăm	106
4. Evaluare sumativă.....	107
5. Activități de ameliorare/dezvoltare.....	108
Competențe specifice vizate: 1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 1.5; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.1; 3.2; 3.5; 4.1; 4.2; 4.4	

Unitatea tematică 8. De ce aș vrea să rămân copil?

1. Autor – personaj	110 – 113
Relatarea unei întâmplări trăite	
Verbul. Numărul verbului	
Descrierea unui obiect, a unei jucării preferate	
Text-suport: <i>Hoțul</i> , după Tudor Arghezi	
2. Personajele principale ale unei povestiri	114 – 117
Organizatori grafici. Verbul	
Verbele „a fi” și „a lua”. Redactarea unei compuneri după un șir de întrebări	
Text-suport: <i>La Medeleni</i> , după Ionel Teodoreanu	
3. Recapitulăm.....	118
4. Evaluare sumativă.....	119
5. Activități de ameliorare/dezvoltare	120
Competențe specifice vizate: 1.1; 1.2; 1.4; 2.1; 2.2; 2.5; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.5; 3.6; 4.1; 4.4	

La ce mă gândesc? Ce simt? Cum mă comport?

1. Formularea ideilor principale sub formă de titluri sau întrebări	122 – 125
Organizatori grafici	
Compunere după un plan dat. Revizuirea unui text/a unei compuneri	
Cuvinte cu înțeles opus formate prin derivare cu silabele <i>ne</i> și <i>în</i>	
Text-suport: <i>Dărnicie</i> , după Mircea Sântimbreanu	
2. Mesajul textului: comportamente, atitudini, valori.....	126 – 129
Argumentarea unei păreri/a unei opinii	
Afișul. Scrierea corectă a cuvintelor <i>nu-l</i> , <i>nu-i</i>	
Text-suport: <i>Fetița care l-a luat pe NU în brațe</i> , după Octav Pancu-Iași	
3. Recapitulăm.....	130
4. Evaluare sumativă.....	131
5. Activități de ameliorare/dezvoltare.....	132
Competențe specifice vizate: 1.1; 1.4; 1.5; 2.1; 2.2; 2.5; 3.1; 3.3; 3.4; 3.6; 4.1; 4.4; 4.5	

Unitatea tematică 10. Ce prieteni necuvântători am?

1. Textul care relatează întâmplări trăite	134 – 137
Realizarea unui proiect individual	
Relatarea unei întâmplări vizionate/audiate/citite	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>niciun/nicio</i>	
Text-suport: <i>Tomî</i> , după Adrian Oprescu	
2. Evidențierea unor modele de comportament	138 – 141
Redactarea unei cărți poștale	
Scrierea corectă a cuvintelor <i>n-am</i> , <i>n-ai</i> , <i>n-au</i> și <i>o dată/odată</i>	
Text-suport: <i>Povestea melcului fără casă</i> , după Adina Popescu	
3. Recapitulăm.....	142
4. Evaluare sumativă.....	143
5. Activități de ameliorare/dezvoltare.....	144
Competențe specifice vizate: 1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 2.1; 2.2; 2.5; 3.1; 3.2; 3.3; 4.1; 4.2; 4.4; 4.5	

Unitatea tematică 11. Cine vine odată cu vara?

1. Recapitulare finală – textul narativ	146 – 149
Organizatori grafici	
Scrierea corectă a unor cuvinte. Redactarea unei compuneri	
Text-suport: <i>Pădurea fermecată</i> , după Enid Blyton	
2. Textul nonliterar. Organizatori grafici	150 – 153
Comunicarea orală. Redactarea unui text	
Părți de vorbire	
Text-suport: <i>Cum creează scriitorii personajele din cărți</i> , după Jacqueline Wilson	
3. Textul în versuri	154 – 155
Text-suport: <i>Vară</i> , de Otilia Cazimir	
Competențe specifice vizate: 1.1; 1.3; 1.4; 2.1; 2.2; 3.1; 3.3; 3.4; 3.5; 4.1; 4.4; 4.5	
<i>Evaluare finală</i>	156
<i>Autoevaluare finală (portofoliul și jurnalul de lectură)</i>	158
<i>Mic dicționar</i>	160

Unitatea tematică

1

De ce ne place la școală?

Ce vom studia împreună?

- ce este textul;
- cum ne prezentăm;
- cum exprimăm o părere;
- ce sunt propoziția, cuvântul, silaba, sunetul și litera;
- cum scriem cuvintele care conțin grupuri de litere/grupuri de sunete;
- când folosim ghilimelele;
- cum formulăm o întrebare/un răspuns;
- ce înțelesuri au unele cuvinte;
- când folosim semnele de punctuație , . : ? ! –;
- cum povestim oral un fragment/un text.

🔍 Prima zi de școală

după Cezar Petrescu

Îți amintești?

- Când citim cu voce tare, trebuie să pronunțăm cuvintele clar și corect.
- Intonăm enunțurile potrivit semnelor de punctuație folosite.

Ce înseamnă ...?

desăvârșită: deplină, absolută
 încremeniți: nemișcați
 cu fidelitate: (aici) cu exactitate
 tărie: putere
 să dojenească: să certe
 fire: fel de a fi al unei persoane

Este prima zi de școală. Clopoțelul a sunat deschiderea școlii și în comuna Ponoarele. Tânărul învățător Nicolae Apostol intră în clasă, emoționat. Patruzeci de suflete, elevi din toate clasele primare, îl întâmpină într-o liniște desăvârșită, încremeniți în băncile vechi de lemn.

— Bună dimineața, copii! spune vesel Nicolae Apostol.

Nimeni nu scoate un sunet. „De ce nu răspund? Nu știi? Le e frică?“, se întreabă, în gând, învățătorul. Apoi continuă încrezător:

— Să facem cunoștință! Mă numesc Nicolae Apostol. Acum vreau să vă cunosc și eu numele.

Se îndreaptă spre un băiat mărunțel, cu privirea în pământ, din banca întâi. Îi prinde bărbia și îi ridică ușor capul, apoi îl privește în ochi cu blândețe. Copilul nu avea nimic încăpățânat în privire, numai un fel de sfială sălbatică.

Cu o forțare care părea că i-a sleit glasul, băiatul răspunde încet:

— Culiță.

— Ei, hai, băiatule! Vezi? Nu te bat, nu te mănânc. Răspunde frumos: cum te cheamă? insistă învățătorul.

— Culiță... zice băiatul, cu glas abia șoptit.

— Și mai cum? continuă tânărul învățător.

— Culițăăă... răspunde băiatul dintr-o suflare.

— Să vedem altfel, încearcă învățătorul. Cum îl cheamă pe tatăl tău?

— Gheorghe, rostește Culiță, într-un oftat.

— Bine, Gheorghe! Dar cum îi mai zic oamenii, ca să-l deosebească de ceilalți Gheorghe din sat? întreabă învățătorul.

— Colțun! Așa ne spune nouă... precizează sfios Culiță.

— Asta voiam eu să știu. Așadar, pe tine te cheamă Culiță, adică Nicolae Gheorghe Colțun. Acum te voi întreba și tu îmi răspunzi: Nicolae Gheorghe Colțun. Ai înțeles?

Culiță repetă cu fidelitate, aproape strigând:

— Tu îmi răspunzi Nicolae Gheorghe Colțun.

Elevii izbucnesc în râs. Învățătorul privește cu severitate spre băncile de unde au pornit râsetele, dar nu găsește tărie să dojenească vinovații. El simți toți ochii aceia tineri îndreptați asupra lui. Un fluid de viață, stătea în puterea sa să-i îndrepte spre soare și spre curățenie, spre înțelegerea binelui, a cinstei, a progresului, cu tot ce-i poate dăruia învățătura de carte. Apoi se întoarce către alți elevi mai mari.

— Pe tine cum te cheamă?

— Toader Chihaia, din clasa a treia primară, comuna Ponoarele.

— Foarte bine. Dar pe tine?... Dar pe tine?

Toți răspund corect.

— Dar pe tine? îl întreabă din nou pe Culiță.

— Nicolae Gheorghe Colțun, din clasa întâi, comuna Ponoarele.

— Bravo! Stai jos!

Învățătorul cuprinde cu ochii toată încăperea scundă și întunecoasă, unde se aflau înghesuite, în bănci, atâtea suflete tinere. El încearcă să le pătrundă firea după înfățișare, oprindu-și privirea la fiecare, ca să vadă ce răsunset își găseau cuvintele lui. Zâmbește. „Sunt neștiutori, dar isteți. Trebuie să-i scot la lumină!”

Cum citesc? Cum explorez un text?

1. Citește textul în gând, apoi cu voce tare.
2. Citiți textul pe roluri.
3. Citește al cincilea alineat al textului.
4. Identifică și citește enunțurile prin care învățătorul se adresează elevilor la intrarea în clasă.
5. Transcrie enunțurile prin care se prezintă elevii, după observațiile învățătorului.
6. Precizează:

Îți amintești?

- Titlul textului și ilustrația care îl însoțește ne oferă informații despre text.
- Așezarea textului în pagină reprezintă un model pentru așezarea corectă a textului scris.

Titlul textului	Autorul	Numărul de alineate	Personajele întâmplării
-----------------	---------	---------------------	-------------------------

Ce am înțeles din text?

1. Când se petrece întâmplarea prezentată?
2. Unde are loc acțiunea?
3. Cum se simte învățătorul Nicolae Apostol în prima zi de școală?
4. Ce îi întreabă învățătorul pe elevi?

Jurnal de lectură

- Citește povestirea *Prăvale-Baba*, de Ionel Teodoreanu.
- Selectează informații despre prima zi de școală a lui Fănuță, personajul principal al povestirii.

5. Cum răspunde primul elev? De ce?
6. Ce atitudine are învățătorul atunci când toți ceilalți elevi încep să râdă de colegul lor?
7. Ce îi învață Nicolae Apostol pe copii?
8. La ce crezi că se gândește învățătorul când spune: „Trebuie să-i scot la lumină!“?

Tu știi să te prezinți?

1. a. Citiți, în perechi, prezentările personajelor ilustrate.

— Să facem cunoștință! Eu sunt Dana. Tu cum te numești?

— Mă numesc Andrei. Mă bucur să te cunosc.

— Eu sunt Nicolae Apostol, noul vostru învățător.

— Mă numesc Nicolae Gheorghe Colțun și sunt elev în clasa întâi.

Îți amintești?

Când ne prezentăm, trebuie să precizăm:

- numele și prenumele;
- vârsta;
- ocupația.

- b. Exersați, în perechi, prezentarea, precizând:

- numele și prenumele;
- clasa;
- școala în care învățați.

2. Imaginează-ți că te-ai înscris într-un cerc de pictură. Fă cunoștință cu:
 - un coleg/o colegă pe care îl/o cunoști pentru prima dată;
 - profesorul îndrumător.

Va exista vreo diferență în modul în care te vei prezenta în cele două situații? Motivează.

3. Prezintă un nou coleg/o nouă colegă grupului tău de prieteni.

Ce părere ai ...?

1. De ce crezi că nu au răspuns elevii la salutul învățătorului?
2. Ce părere ai despre modul în care acesta s-a gândit să-i încurajeze pe elevii săi să vorbească?
3. Tu ce ai fi făcut dacă ai fi fost în locul lui Culiță?
4. Cum crezi că voia învățătorul să „îi scoată la lumină“ pe cei mici?

Ce am descoperit?

- Atunci când îți exprimi o părere, trebuie să folosești argumente clare și convingătoare.
- Părerile pot să difere de la o persoană la alta, fără a fi greșite.
- Este important să respectăm întotdeauna părerea partenerului de comunicare.

Jurnalul clasei

Inițiați un jurnal al clasei, în care să consemnați periodic cele mai importante momente din activitatea voastră. Deschideți jurnalul cu pagina de prezentare a fiecărui coleg. Puteți să o intitulați sugestiv:

Cine sunt? Cine ești?

Cum pronunț? Cum scriu corect?

1. Completează spațiile libere, folosind cuvinte potrivite.

într-un oftat într-un ... într-un ... într-un ...
într-o zi într-o ... într-o ... într-o ...

2. Selectează, din text, cuvinte care se scriu:

- cu grupuri de litere;
- cu grupuri de sunete aparținând aceleiași silabe.

3. Motivează folosirea semnelor de punctuație din enunțul:

„— Bună dimineața, copii!”

4. Citește enunțurile, apoi răspunde la cerințele de mai jos.

„De ce nu răspund? Nu știu? Le e frică?“, se întreabă, în gând, învățătorul.

— Am citit povestirea „Prima zi de școală“, după Cezar Petrescu.

- Observă ce semn de punctuație marchează vorbele rostite în gând.
- Ce semn de punctuație a fost înlocuit prin utilizarea ghilimelelor?
- Prin ce semn de punctuație a fost marcat titlul lecturii?
- Formulează enunțuri în care să utilizezi ghilimelele. Ai grijă ca situațiile să fie diferite.

Ce am descoperit?

- Pentru a reda cuvintele rostite în gând ale unui personaj, s-au folosit ghilimelele („...“).
- Ghilimelele se folosesc și pentru a marca un titlu, o denumire sau un citat dintr-un text.
- Uneori se folosesc și ghilimelele de tipul «...», atunci când un citat conține la rândul lui un alt citat care trebuie marcat cu ghilimele.

Cum îmi îmbogățesc vocabularul?

1. Transformă cuvintele, ca în model.

clopot	cap	lumină	bancă	băiat	copil	obraz	mamă
clopoțel

2. Adaugă însușiri potrivite pentru:

copil cuminte
bunică ...
învățător ...
tată ...
profesoară ...

3. Se dă cuvântul „nouă“. Precizează:

- numărul de sunete;
 - numărul de litere din care este format.
- Alcătuiește enunțuri cu înțelesurile diferite ale acestui cuvânt.

Îți amintești?

Se scrie întotdeauna

Grupuri de litere:

- ce, ci • che, chi
- ge, gi • ghe, ghi

Există cuvinte care conțin un grup de două sunete în aceeași silabă. Grupurile de două sunete întâlnite pot fi: oa, ea, ia, ie, ua, uă.

Orice cuvânt are:

- o **formă** (sunete/litere din care este alcătuit);
- unul sau mai multe **înțelesuri**.

Turul galeriei

Ilustrează, într-un desen, prima zi de școală. Organizați o expoziție cu lucrările voastre. Discutați despre impresia pe care v-a lăsat-o prima zi de școală, analizând lucrările după:

- tematică;
- colorit;
- dinamică.

La școală, dar nu rămânem acolo

după Marin Sorescu

Îți amintești?

Textul este o înșiruire de enunțuri legate prin înțeles.

Și, după atâta cultură generală, să știți că aș putea nici să nu vă mai duc la școală. Să vă las să treceți glonț pe lângă ea și să vă continuați viața la cinema. Sau să vă dau un anume certificat, din care să reiasă, clar, că sunteți mai deștepți decât, la un loc, un cal și-un țânțar. Toți dintr-o clasă. Că știți că răsare o stea doar atunci când n-are nor pe ea. Că ați primit nota zece la mare și ați ajuns cu lecția dincolo de ninsoare. Totuși, este o chichiță: toate astea le-ați învățat ca pe „Unde ești, Chimiță?”.

E nevoie de o cretă, de o tablă, de niște caiete și de cerneală, din care, dacă ți le aruncă cineva înainte, iese o școală. Iat-o: dacă vă uitați bine peste jucării, mașini, mingi și păpuși, se și văd două sau trei uși. Printre coarnele lungi de melci se mai zăresc încă douăzeci. Fiecare seamănă cu o carte. E ceva aparte.

În clasă stau, cumiți, copiii atenți și se fac premianți ori repetenți. Primii clipesc din gene la tabla neagră, pe care sunt făcute fel de fel de desene. Ceilalți se uită mai pe îndelete la burete. Își aduc aminte c-au mai văzut buretele acela undeva, așa că ei se gândesc la mare în continuare. Copiii, aici o să aflați o mulțime de povești, de poezii frumoase despre munți, și terase și case. Totul e să ascultați tăcând și să vorbiți în gând. Când veți auzi un clopoțel, după un ceas, să știți că vi s-a dat drumul și la glas. Puteți da fuga, în curte, afară și acolo vă puteți juca. Ora este pentru învățat, iar recreația pentru uitat.

Dacă voi n-ați uita așa de repede cunoștințele folositoare, recreația cred c-ar fi de-o zi. Ce-ar mai fi? Dar iată, sună după zece minute și trebuie să alergați la locurile voastre foarte iute. Că urmează cine știe ce complicată socoteală cu cine știe care portocală.

Ce înseamnă ...?

a trece glonț: a trece foarte rapid

certificat: document care confirmă o anumită calitate

chichiță: dificultate

agale: fără grabă, domol, încet

Cu cât crește un om când se ridică în picioare? (Asta, să știți, se numește adunare.) Unde se duce **agale** ursul după ce nu găsește miere? (Asta, ei bine, se cheamă scădere.)

Și, tot așa, venind și plecând, învățând și uitând și iar învățând, o să vă pomeniți că știți pe dinafară școală după școală. Asta puteți s-o observați singuri, uitându-vă nu în alte părți, ci chiar în cărți.

Cărțile or să fie tot mai mari, iar pozele lor tot mai mici, întâi ca niște păpuși, apoi ca niște furnici.

Când nu veți mai vedea nicio poză în nicio carte, să știți că ați ajuns cu învățatul și cu uitatul foarte departe.

Cum citesc? Cum explorez un text?

1. Citește textul în gând, apoi cu voce tare.
2. Citiți textul, în perechi, fiecare câte un alineat. Corectați-vă reciproc.
3. Reluați citirea textului, solicitând colegului/colégei explicații referitoare la enunțuri pe care nu le înțelegeți. Formulați întrebări de tipul celor de mai jos. Schimbați apoi rolurile.

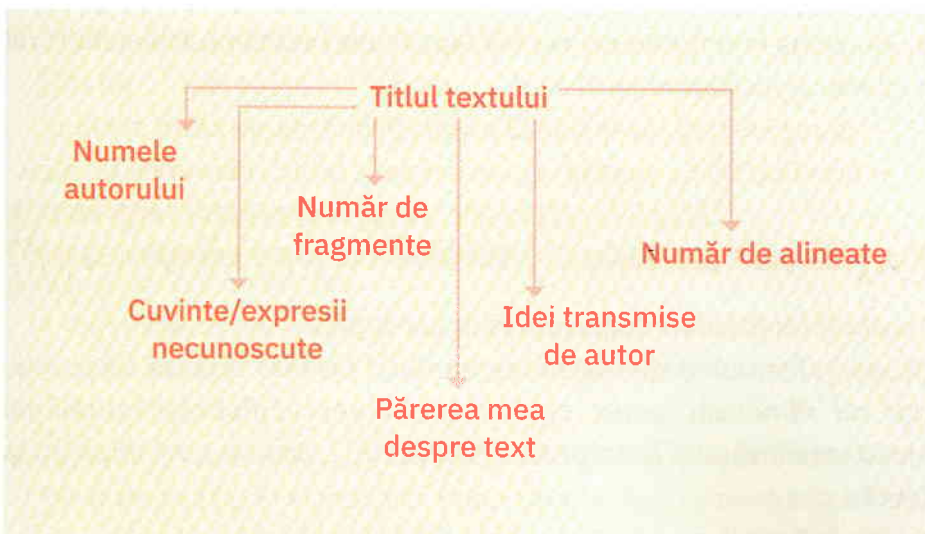
• Ce înseamnă ...? • Ce înțeles are enunțul ...? • Ce se înțelege prin ...? • La ce se referă ...?

4. Identifică fragmentul în care se vorbește despre activitățile din clasă și din recreație, apoi notează-l în caiet.
5. Transcrie enunțul care reprezintă concluzia textului și explică semnificația acestuia.
6. Completează, în caiet, o **hartă a textului**.

Îți amintești?

Textul are:

- un titlu;
- un autor;
- unul sau mai multe alineate care corespund unei idei;
- mai multe fragmente.

Joc

Exprimă-ți un gând, o părere sau o trăire, completând enunțul: „Dacă aș fi o școală, m-aș simți/aș fi ...”.

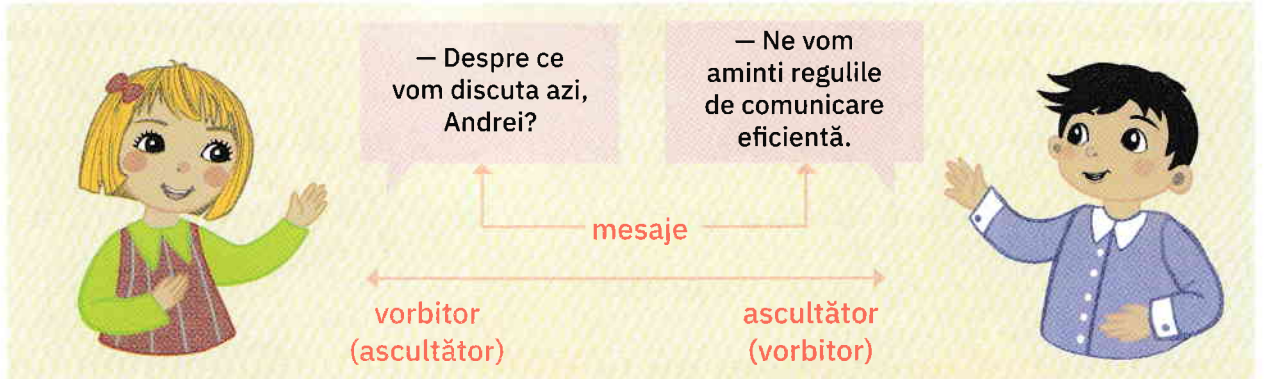
Jurnal de lectură

- Textul rimat pe care l-ai citit face parte din volumul *Unde fugim de-acasă*, de Marin Sorescu.
- Citește cartea și notează câteva citate care ți-au plăcut mai mult.

Ce am descoperit?

Pentru a reține informații esențiale, putem realiza scheme numite **organizatori grafici**. Un tip de organizator grafic este și harta textului.

Tu știi să crezi un dialog?

Îți amintești?

- **Dialogul** este conversația dintre două sau mai multe persoane.
- Pentru a fi receptat corect, mesajul rostit de **vorbitor** trebuie să fie bine formulat și corect.
- **Ascultătorul** urmărește atent mesajul transmis de vorbitor.
- Dialogul poate fi **oral** sau **scris**.
- În scris, dialogul este marcat prin folosirea **liniei de dialog**.

1. Citiți, în perechi, dialogul dat, apoi răspundeți la întrebări.
 - a. Cine a început conversația?
 - b. Cum se numește persoana care inițiază un dialog? Dar cea care ascultă mesajul transmis?
 - c. Cum trebuie să fie formulat mesajul rostit de vorbitor pentru a putea fi receptat?
 - d. Ce face ascultătorul în timp ce vorbitorul emite mesajul?
 - e. Când este Dana vorbitor și când ascultător? Dar Andrei?
2. Creați dialoguri care se pot desfășura între:
 - elev și profesor;
 - doi colegi de bancă;
 - părinți și învățătoare;
 - Dana și Andrei.
3. Transcrie enunțurile de mai jos, apoi indică vorbitorul, ascultătorul și mesajele transmise.
 - **Vă rog să luați loc în bănci!** a spus învățătoarea către elevi.
 - **Imediat. Să ne așezăm ghiozdanele în bănci,** răspunde un elev.

Tu știi să formulezi întrebări? Dar răspunsuri?

Joc

Imaginează-ți că ești reporter și utilizezi un reportofon pentru înregistrări. Adresează o întrebare unui coleg/unei colege. Acesta/Aceasta va prelua reportofonul, va răspunde, apoi va formula și el/ea o întrebare pentru alt coleg/altă colegă.

Turnirul întrebărilor. Împărțiți-vă în două grupe.

Grupa 1: Formulați cât mai multe întrebări pe baza textului *La școală, dar nu rămânem acolo*, după Marin Sorescu. Folosiți întrebările ajutătoare învățate. Notați cinci întrebări pe o planșă, apoi afișați-o la tablă.

Grupa 2: Scrieți, pe o fișă, răspunsurile la întrebări.

- Ambele grupe vor desemna câte un membru: unul va pune întrebarea, iar celălalt va răspunde.
- La final, grupele își vor evalua reciproc calitatea întrebărilor/răspunsurilor, precizând dacă acestea au fost clar și corect formulate.

Cum pronunț? Cum scriu corect?

1. Citește enunțurile date, apoi răspunde cerințelor de mai jos.

• „să vă continuați viața la cinema. **Sau** să vă dau un certificat.“

• „să știți că vi **s-a** dat drumul și la glas.“

a. Explică scrierea cuvintelor evidențiate.

b. Formulează câte un enunț în care să folosești „s-au“ și „sa“.

2. Se dă enunțul:

Totuși, este o chichiță: toate astea le-ați învățat ca pe „Unde ești, Chimiță?“.

a. Identifică motivul utilizării semnului *două puncte*. Ce exprimă enunțul care urmează după *două puncte*?

b. Motivează folosirea ghilimelelor.

c. Formulează enunțuri în care să utilizezi semnul *două puncte*:

• înaintea unui dialog; • înaintea unei enumerări.

Îți amintești?

• Se scrie:

- **sau** când se poate

înlocui cu *ori*;

- **sa** când are înțelesul de *lui/ei*.

Silaba este un sunet sau un grup de sunete care se rostește printr-o singură deschidere a gurii.

• Există cuvinte cu înțeles:

- asemănător;

- opus.

• Unele cuvinte au aceeași formă, dar înțeles diferit.

Ce am descoperit?

• Se folosesc două puncte (:) înaintea unui dialog sau a unei enumerări.

• Semnul (două puncte) se folosește și înaintea unui enunț explicativ (înaintea unei explicații).

3. Desparte în silabe cuvintele de mai jos. Corectați-vă în perechi.

glonț, tablă, clopoțel, portocală, folositoare, cunoștințe, cerneală, mingi, ninsoare.

4. Transformă cuvintele, după model.

jucărie	recreație	hârtie	poezie	studiu	observație	copil	vie
jucării

Cum îmi îmbogățesc vocabularul?

1. Scrie cuvinte cu înțeles:

• asemănător pentru: *deștept, glas, a socotit, recreație, poză, fuga.*

• opus pentru: *înainte, a primit, acesta, atent, aruncă, găsește, deschizi, cuminte.*

2. Identifică înțelesurile cuvântului evidențiat în fiecare dintre enunțurile de mai jos și alcătuiește două noi enunțuri cu sensurile diferite ale acestui cuvânt.

Unul dintre ardei este iute. **Băiatul se duce iute către casă.**

3. Gândește-te la alte trei cuvinte care se scriu la fel, dar au sensuri diferite.

4. Transcrie, din șirul de mai jos, doar cuvintele înrudite cu primul termen.

cunoaștere, cunoscut, cunoștință, cuviință, cunoscător

Portofoliu Macheta clasei

• Realizează macheta unei săli de clasă așa cum ți-ai dori tu să fie, folosind materiale din natură sau reciclate.

• Stabilește alături de colegi regulile de lucru și criteriile de evaluare a lucrărilor.

• Organizați o expoziție și alegeți cea mai ingenioasă lucrare.

